

ОСНОВИ (ПРИНЦИПИ) ЕКОНОМИЈЕ 11.09.2025.

ШИФРА	БРОЈ ПОЕНА

1. Шта проучава економија као наука?

Економија проучава како појединци, предузећа или друштво управљају својим ретким ресурсима.

2. Дефиниши и наведи факторе производње.

Фактори производње су рад, земља и капитал. То су инпути који су неопходни да би се произвела добра и услуге.

3. Макроекономија проучава:

а) **појаве на нивоу економије као целине**

б) како домаћинства и предузећа доносе одлуке и како међусобно делују на појединим тржиштима

в) међународну размену

(заокружи тачан одговор)

4. Тражња је нееластична:

а) када се тражња не мења са променом цене

б) **ако је процентуална промена тражене количине мања од процентуалне промене цене (тада је коефицијент ценовне еластичности мањи од 1)**

в) ако је процентуална промена тражене количине већа од процентуалне промене цене (тада је коефицијент ценовне еластичности већи од 1)

(заокружи тачан одговор) (признаје се и ко је заокружио одговор под а)

5. Варијабилни трошкови су:

а) опортунитетни трошкови инпута који предузећу не намећу новчани издатак

б) трошкови који се не мењају са променом количине аутпута

в) **трошкови који се мењају са променом количине аутпута**

(заокружи тачан одговор)

6. Шта је просечан приход?

Просечан приход је приход по јединици продатог производа.

7. Олигопол је:

а) тржишна структура у којој на тржишту постоји много предузећа која продају сличне, али не и идентичне производе

б) **тржишна структура у којој једним тржиштем или граном доминира свега неколико предузећа (на пример, три или четири предузећа представљају више од половине понуде на неком тржишту), која продају идентичне или сличне производе**

в) тржишна структура где постоји веома велики број купаца и продаваца; предузећа продају потпуно идентичне производе; предузећа могу слободно да уђу на тржиште или да изађу из њега

(заокружи тачан одговор)

8. Национални доходак представља:

- а) **новчани израз новостворене вредности произведене у једној земљи у току једне године**
- б) пренету вредност утрошених средстава за производњу
- в) збир вредности свих финалних производа произведених у једној земљи током једне године

(заокружи тачан одговор)

9. Акције су:

- а) дужничке хартије од вредности којима се издавалац обавезује да ће доносиоцу одређеног дана исплатити с каматом износ наведен на обвезници
- б) **власничке хартије од вредности које свом власнику обезбеђују одређена права у акционарском друштву, као што су право управљања или наплата дивиденде**
- в) доходак од власништва над акцијом који се исплаћује из оствареног профита предузећа

(заокружи тачан одговор)

10. Наведите функције новца?

Функције новца су: новац као мера вредности и мерило цене; новац као прометно средство; новац као платежно средство; новац као благо и светски новац.

11. Дефлација се дефинише као:

- а) **смањење општег нивоа цена**
- б) пораст општег нивоа цена
- в) пораст незапослености

(заокружи тачан одговор)

12. Структурна незапосленост јавља се:

- а) када појединци напуштају једно радно место и прелазе на друго, тако да су само краткорочно незапослени
- б) **у условима структурне неусклађености понуде и тражње за радном снагом и регионалне неусклађености понуде и тражње за радном снагом**
- в) када су запослени радници за чијим радом објективно не постоји потреба (чест случај у државним предузећима)

(заокружи тачан одговор)

13. Шта чини укупну радну снагу?

Укупна радна снага представља број људи који су радно способни (особе између 16 и 65 година) и укључује и запослене и незапослене.

14. Шта је транснационална компанија?

Транснационалне компаније су предузећа која се састоје од матичног предузећа и њихових филијала у иностранству. Оне су најважнији носиоци међународне трговине.

15. Која од наведених међународних организација регулише међународну трговину?

- а) Међународни монетарни фонд
- б) Светска банка
- в) **Светска трговинска организација**

(заокружи тачан одговор)